
СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЙ РАН І НАН УКРАЇНИ

У травні в Москві відбулася вельми нестандартна подія. У рамках Року України в Росії проведено спільне засідання президій Російської академії наук і Національної академії наук України.

Серед обговорених на ньому питань вагоме місце належало темі наукових контактів між обома країнами. Наголошувалося на тому, що після розпаду СРСР президенти РАН і НАН України Ю.С. Осипов і Б.Є. Патон доклали всіх зусиль, щоб зв'язки між ученими не переривалися. В 1992 р. було підписано договір про співробітництво між академіями, який продовжується кожні п'ять років. У ньому визначено основні напрями і організаційні форми взаємодії. У 1998 р. документ доповнено протоколом про міжакадемічні обміни на безвалютній основі, що дещо розширило можливості контактів.

Академії реалізують спільні програми фундаментальних досліджень у галузі астрономії, екології, медицини. Велика програма, в якій беруть участь вчені, — космічні дослідження з використанням автоматичних апаратів. У її рамках в останні роки проведено кілька запусків космічних апаратів. 13 проектів охоплює спільна програма в галузі нанофізики і наноелектроніки. Більша частина спільного засідання була присвячена доповідям про результати цих досліджень.

Правда, через нестачу коштів основна робота виконується не на рівні великих академічних проектів, а на основі взаємодії між окремими інститутами. Серед тих, хто зробив найбільший внесок у російсько-українські відносини, українські інститути електрозварювання, кібернетики, проблем транспорту, а також біологічного профілю, Кримська астрофізична обсерваторія. З російської сторони це інститути астрономії, ядерних досліджень, машинознавства, проблем транспорту, проблем управління. Є про що розповісти один одному філософам, економістам, психологам, історикам, які часто зустрічаються на конференціях, симпозіумах і семінарах.

Вдалою формою співробітництва виявилось також спільне використання унікальних наукових об'єктів. Серед таких Ю.С. Осипов назвав передавальну систему у Нижньому Новгороді і радіотелескоп у Харкові, доступ до яких відкрито для вчених обох країн, що спеціалізуються у радіоастрономії і радіофізиці.

На засіданні йшлося також про те, що допомагає і що заважає контактам. Ж.І. Алфьоров, який керує з російської сторони роботами з нанофізики і наноелектроніки, відзначив підтримку з боку української влади у вирішенні організаційних питань. Зокрема, за вказівкою Президента Л.Д. Кучми Кабінет Міністрів не зволікаючи затвердив керівні органи програми. А в Росії це досі не зроблено навіть на рівні Мінпромнауки. Правда, зазначив Ж.І. Алфьоров, щодо фінансування, то російська сторона досягла більших успіхів, узявши на себе основне навантаження.

Хоча у рамках двосторонніх проектів зроблено багато, і Б.Є. Патон, і Ю.С. Осипов визнали, що рівень взаємодії їх не влаштовує. Тому на спільному засіданні вирішено доповнити рамковий договір між академіями конкретнішим Переліком спільних проектів і заходів, які заплановані на 2002—2005 рр. Причому при його підготовці фронт спільних робіт передбачається розширити. Крім того, Б.Є. Патон запропонував виділити в

академічних інститутах обох країн квоти, на зразок студентських, на підготовку аспірантів і докторантів.

«Міст між академіями повинен бути міцнішим і ширшим», — сказав, підбиваючи підсумки зустрічі, президент НАН України. Для того, щоб рух по ньому став справді двостороннім, Б.Є. Патон запросив Президію РАН відвідати Київ з візитом-відповіддю. Він запланований на наступний рік, який проголошено Роком Росії в Україні.